

- crescit*
- 105 Communit mentem, coalescens comiter ejus
pollet viget
 Pectoris in portu clandestina nam cluit illic
virtus
 Clancule, non constare diu tamen ipsa valebit.
desuper per evangelistas
 Clancula, teste Tonante super sacrata per ora
astutiam damnare
 Cum videas astum pessumdare sæcla nefandum,
familiaritatis servator
- 110 Immo clientelæ tutor Domini velut hæres
in hac vita ascensus, colles
 Hic meneas, clivos virtutum quatinus almos
breviter et ornatè compositas deo personare
 Scandere, concinnas Θ HO tu clangere laudes
s. personis solummodo uni
 Nomine sistenti ternis valeas modo soli
potestate gloria
 Magestate tamen nutu doxaque perhenni,
- 115 Quam pariter tecum teneam tu clerice poscas.

FINITUR CERNUI OPUSCULUM CATECASTI ^{señ.} EXIMII CONFESSORIS GERMANI SUGGESTUSQUE
 PARISIACI PRÆLII HUMILLIMIQUE LEVITÆ ABBONIS.

ABBONIS SERMONES QUINQUE

SELECTI.

ACHERII MONITUM AD LECTOREM.

(Spicilegii tom. I, pag. 336.)

Abbonis monasterii Prætensis cœnobite ac presbyteri sermones suppeditavit scriptus codex ejusdem abbatiæ, quos inter plures haud luce indignos judicavimus. Quinque itaque descripsimus, qui potissimum ecclesiasticam disciplinam eo tempore observatam ostendant, docentque præ cæteris modum Ecclesiæ reconciliandorum publice pœnitentium, atque iisdem eucharistiæ confederendæ tempus: reliquos alias fortean edituri cum opportuna dabitur occasio, mittimus interim.

A Cur vero sermones istos conscripserit vulgaveritque Abbo, causam affert in argumento sive præfatuncula sermonibus præfixa, his verbis ad Lectorem: « Hoc opusculum tibi nudo, » etc. Elucubravit Abbo et libros duos versibus de obsidione Lutitiæ Parisiorum a Normannis facta an. 886 et 887, quo tempore vivebat. Vir fuit Scripturæ divinæ, conciliorum ac sanctorum Patrum non ignarus, atque ut ea ferebant tempora, satis disertus.

INCIPIT ARGUMENTUM LIBRI SEQUENTIS

Noveris, lector sive auditor, quicumque es mediocris loquacitatis dives, sed latinitatis indiges, hoc opusculum tibi nudo nuditer factum, ut qui per obscura doctorum commenta et homilias non intelligis Evangelia, saltem huic libello ab illis mutuato intendas vel legendo, vel audiendo. In hoc quippe codicillo omnia quæcumque legeris invenies patefacta tuæ salutis, aliorumque hominum quibus revelabitur; evangelicas videlicet expositiones, simulque sermunculos rebus temporibusque aptissimos. Me revera, Abbonem scilicet monachum, et miserabiliorem cunctis mortalibus, coegerunt episcopi, Froterius videlicet Pictavæ sedis, et maxime Fulradus Parisiacæ, illud tenui stylo cudere negotium, ad utilitatem simplicium clericorum; quatenus hinc omni tempore sumant ausum (538), et hauriant potum prædicandi

(538) *sumant ausum*. Forte *hæustum*, ait Baluzius. Mihi vero longe aliter videtur; nam in voce *ausum*, nihil video quod cuiquam displicere debeat; sed

vox *potum* quæ sequitur, nisi fallor vitiosa est, nec valde admodum dubito quin ejus loco reponendum sit *potestatem*, aut aliud simile.

subjectis. Igitur memores estote, lectores, Abbonis in vestris sacris, vernaculi beatissimi Germani tutoris Parisii ab obsessione hostili. Dignum est siquidem, ut qui pene indicibili sudore expleveram jussa præsulum, quodlibet adminiculum mente sentiam orationibus.

SERMO PRIMUS.

In Cæna Domini.

Hæc igitur dies, fratres charissimi, a fidelibus Christi longe lateque per orbem diffusis congrua devotione tota in celeberrimæ solemnitatis laude expenditur. Hodie dignissimum Pascha a Domino et a discipulis celebratur, et ab ipso in exemplum imitandæ humilitatis, pedes eorum lavantur, atque sancta mysteria corporis ac sanguinis sui traduntur. Hodie ad colligendos novos populos sanctum chrisma ab episcopis conficitur, templi pavimenta et altaria, sacra quoque vasa purificantur. Hodie pia mater Ecclesia super filios adoptivos, quos in fide genuit quosque olim pro quibusdam erratum suorum piaculis corrigendos amisit (539), dum iterum ad se reverti per reconciliationem conspicit, ovanter congratulatur. In qua videlicet die omnes vos ad eandem reconciliationem, ut absolvi possitis a delictis, promptissima voluntate confluere dignoscimus, quam largiflua supernæ pietatis gratia annuente, secuti devolis exposcimus animis, ut debitores adsumus et pro vobis rationem reddituri, totis præcordiorum nisibus ejus fiducia freti, qui dixit: « Quodcumque solveritis super terram erit solutum et in celo (Matth. xviii, 18): » vobis administrare cupimus.

Sed cum pastoralis curæ sarcinam nos scelerum gravedine fessos immerito subesse comperimus, quam imprudenter arripuimus quod non debuimus, ad hoc assurgere formidamus: timentes ne illud propheticum in nos retorqueri videatur, quod de reprobis pastoribus dicitur: « Mortificabant animas quæ non moriuntur, et vivificabant animas quæ non vivunt (Ezech. xiii, 19). » Unde ideo necesse est, ut proprias primum continuis fletibus mundemus maculas criminis, deinde unumquemque vestrum pastoralis sollicitudine admoneamus, ut qui hanc absolutionem adipisci desiderat introrsus redeat, oculos cordis ad conscientiam revolvat, et si illicita quæque, a quibus nemo liber sit, admisit, sinceræ confessionis recordatione et spiritu contribulato in ara cordis Domino hostiam immolet, et sese in omnibus corrigere satagat. Non enim cogitationum nostrarum intentiones, nisi qui « omnia scrutatur corda, et universas mentium cogitationes intelligit (I Par. xviii, 9), » quislibet potest intueri. Omnes quidem ad captandæ absolutionis effectum veniunt, sed non æquanimiter; alii namque in sordes peccatorum illapsi obstinato animo perseverant; alii quoque ea quæ inique aliquando gesserunt, non solum perpetrare erubescunt, verum etiam fletibus amarissimis punire sollicitant. De istis vero legitur: « Beatus

(539) *Corrigendos amisit.* Ut superius Baluzii, sic hoc loco Acherii conjecturam refellere cogor; nam quod monuit legendum esse *admisit*, frustra est;

A homo pro qui semper est pavidus (Prov. xxvii, 14): » de illis quippe statim subsequitur: « Qui etiam mentis est duræ; corrueat in malum (Ibid.). »

Proinde paterna admonitione jubemus, ne quislibet converti ad Deum differat, cum ille dicat: « Nolo mortem peccatoris, sed ut convertatur et vivat (Ezech. xviii). » Et: « In quacunque hora peccator conversus fuerit et ingemuerit, omnia peccata ejus oblivioni tradentur (Ezech. xxxiii, 12-13). » Hinc etiam ipse in Evangelio ait: « Gaudium erit in celo super uno peccatore penitentiam agente, quam super nonaginta justis qui non indigent penitentia (Luc. xv, 7). » Cum autem, fratres charissimi, tot sanctorum Scripturarum exempla, pluraque alia mentis nostræ in intellectu tantam inferant consolationem, et converti ad Deum nolum, quomodo ex peccatis veniam quarimus? Hinc enim Dominus per prophetam dicit: « Pluam super unam civitatem, super aliam non pluam (Amos iv, 17). super unam quidem civitatem Dominus pluit, dum super quorundam corda fidelium ad se convertentia salutiferum sancti Spiritus imbrem infundit. Sed super aliam civitatem idem Dominus non pluit, dum plerisque animo obduratis gratiam suæ visitationis subtrahit. Sic namque in hac Ecclesia timeri potest, ut quibusdam pro meritorum suorum qualitate concedatur absolutionis gratia, et quibusdam quod absit, subtrahatur. Audistis enim quid Dominus cum ad prædicandum mitteret discipulos præceperit eis, dicens: « In quamcunque domum intraveritis, ibi manete (Luc. ix, 4): » « si autem ibi fuerit filius pacis, requiescet super eum pax vestra; sin autem, revertetur ad vos (Luc. x, 6). » Ideoque, fratres, omni constantia procurate ne dispar, sed sicut in omnibus communis est gratia baptismatis, ita exstet et absolutionis, quia hodie, ut præmissum est, Paschâ celebravit cum discipulis, et in crastinum gloriosam subiit mortem: et de hoste resurgendo a mortuis nos eripuit Jesus Christus Dominus noster.

SERMO II.

De cæna Domini, et de multis sacramentis ejusdem diei.

Fratres charissimi, hodie in ista die gaudent et sunt læti omnes fideles Christi, qui sunt per totum istum mundum. Hoc deberis scire pro quali causa debent hodie læti esse toti Christiani plusquam in alia die. Propterea debetis vos esse læti, quia in ista die fecit Dominus pascha cum discipulis suis, et in ista die lavavit Dominus pedes discipulorum suorum, et ostendit omnibus hominibus exemplum de humilitate, ut omnes homines illi se humiliarent et lava-

nec dubium cuiquam esse debet quin multo aptius sit, *emisit*. Infra restituendum mihi videtur, *quoniam imprudenter arripuimus*.

rent pedes pauperum. Et in ista die fecit Dominus cenam cum discipulis suis, hoc est manducavit et bibit cum suis discipulis. Et in ista die consecravit Dominus prima vice de pane suum corpus, et de vino suum sanguinem. Et in ista die cessavit Vetus Testamentum, et accepit finem lex Judæorum. Et in ista die incipit Novum Testamentum, hoc est Evangelium. Et hodie incepit religio Christianorum in ipsa cœna Domini. Et hodie in ista die debent omnes episcopi consecrare, hoc est benedicere chrismata, unde nos facimus novos Christianos. Et hodie debent lavari ecclesiæ, et altaria, et illa sancta vasa quæ sunt in ecclesia. Hodie gaudet sancta mater Ecclesia recipere, et reconciliare sibi suos filios, hoc est, Christianos, quos emisit foras pro illorum culpis. Et in ista die, fratres, videmus nos, quia propterea venistis ad istam matrem Ecclesiam, ut possitis habere ipsam reconciliationem quam perdidistis propter vestra peccata, et qua vos possitis absolvi ab omnibus vestris peccatis.

Vere, fratres charissimi, hoc debetis scire unde fuit inceptum hoc exemplum, ut episcopi peccatores homines eicerent de ecclesia in capite jejuni, et iterum post completam dignam pœnitentiam reciperent ipsos peccatores in ecclesia. Nam quando noster Dominus, qui est Deus omnipotens, fecit primum hominem Adam, totum illum fecit sanctum, et justum et immortalem. Sanctitas autem et justitia, et immortalitas fecerunt ipsum Adam habere imaginem et similitudinem Dei. Et propterea dixit Deus antequam crearet Adam: « Faciamus hominem ad similitudinem nostram (*Gen. 1, 26*), » hoc est faciamus hominem sanctum, et justum et immortalem. Et istam suam imaginem nos commendat Dominus habere, quando dicit in Evangelio: « Estote sancti, quia et ego sanctus sum (*Lev. 11, 44*). » Et in alio loco dicit: « Estote misericordes, sicut et Pater vester misericors est (*Luc. vi, 36*). » Ergo quia Deus tam bonum et tam sanctum fecit Adam, propterea legimus, « quia misit eum in paradysum ut operaretur, et custodiret illum (*Gen. vii, 15*). » In ipso autem paradiso dedit ei Dominus omnem gloriam. Ibi videbat angelos, et loquebatur cum illis; et nunquam moreretur si non peccasset. Ibi audiebat Dominum secum loquentem, et talem obedientiam sibi commendantem, ut nunquam comederet de ligno scientiæ boni et mali. In ipsa vero hora qua peccavit Adam, ejecit eum Dominus, qui est Episcopus episcoporum, foras de paradiso; et dixit illi: « In sudore vultus tui vesceris pane tuo (*Gen. iii, 19*). » Et postquam fuit Adam ejectus de paradiso, quid fecit? Certe longam pœnitentiam fecit per sexcentos annos, et eo amplius. Ad ultimum vero post suam mortem missus est in carcerem infernalem, ubi longo tempore planxit et doluit, quia propter suum peccatum perdidit paradysum, et tam grandi tempore fuit ibi dolens et pœnitens, donec dominus noster Jesus Christus, qui est pontifex pontificum, absolvit eum

A per suam passionem, et liberavit eum de pœnis tenebrarum, et reddidit ei paradysum.

Igitur, fratres, nos episcopi, sumus vicarii Domini nostri Jesu Christi in hoc modo, et sumus missi, et ordinati in loco ejus, et propterea post apostolos dedit nobis Dominus potestatem ligandi animas atque solvendi, et præcepit nobis ædificare, et plantare bonos homines in domo Domini, et evellere [de ea] hoc est de Ecclesia. Sic enim dicit Dominus per Jeremiam prophetam: « Ecce constitui te super gentes, et super regna, ut eveillas, et dissipas, et ædifices, et plantes in domo Domini (*Jer 1, x*). » Attendite, fratres, de bono animo hoc quod nos volumus dicere. Propterea misit Dominus Adam in paradysum, ut in ipso paradiso nascerentur omnes electi, et operarentur voluntatem Dei usque ad plenam senectutem, et de illo transirent ad celestem patriam. Et certe sic facerent, si Adam non peccasset.

Fratres, istud exemplum Domini nostri Jesu Christi tenemus; nos episcopi in Ecclesia, peccatores vero tenent exemplum Adam, verbi gratia, sicut Filius Dei misit Adam sanctum et justum in paradysum, similiter nos et omnes sacerdotes mittimus in Ecclesiam homines sanctificatos, et justificatos in baptismo. Cur mittimus eos homines in Ecclesiam, qui jam facti sunt sancti per baptismum? Et propter ipsam causam pro qua Dominus misit Adam in paradysum, hoc est ut operaretur et custodiret illum paradysum. Similiter et nos sacerdotes propterea mittimus homines baptizatos in Ecclesiam, ut omni tempore operentur in ea voluntatem Dei, et custodiant illam Ecclesiam; hoc est Christianitatem. Deus omnipotens donavit Adam legem quam debuit observare per obedientiam. Qualem legem? Ut non manducaret de arbore scientiæ boni et mali. Similiter et Dominus per nos donat vobis legem quam debetis servare in Ecclesia. Qualem legem vobis donat Dominus per nos, id est, per nostram admonitionem? « Non occides; non mœchaberis; non adulterabis; non furtum facies; non falsum testimonium dices; non perjurabis; diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo; et diliges proximum tuum sicut teipsum (*Exod. xx, 13*). » Fratres, ista omnia præcepta vobis donat Dominus per nos, ut custodiatis illa et operemini illa per obedientiam.

Sed quid fecit Dominus de Adam pro eo quod non custodivit obedientiam? Certe ejecit eum foras de paradiso plorantem, et lugentem et nimis contristantem. Similiter et nos episcopi propterea quia vos non custodistis obedientiam præceptorum Dei, quæ nos supra nominavimus, propterea ejecimus vos foras de ecclesia, et cantavimus post vos hoc quod Dominus post Adam cantavit, quando expulit eum de paradiso: « In sudore vultus tui vesceris pane tuo (*Gen. iii, 19*), » et reliqua. Sed

quid fecit Adam postquam fuit ejectus de paradiso? Certe multam et dignam pœnitentiam fecit Adam, ut dignus esset quod Deus reciperet eum in paradysum. Et vos similiter fecistis dignam pœnitentiam in ista Quadragesima, quo vos sitis digni intrare in ecclesiam, et communicare corpori et sanguini Domini. Et propterea vos gaudenter recipit sancta mater Ecclesia inter filios suos, qui sunt filii Dei adoptivi, hoc est electi. Hoc tamen debetis scire, quia sicut beatus Ambrosius dixit, nullus episcopus potest absolvere pœnitentes, nisi ipsa pœnitentia eorum fuerit digna de absolutione. Pœnitentia de pœna accepit nomen, ut homo peccator habeat pœnam in corpore, jejunando et affligendo carnem suam per abstinentiam, et per vigiliis in orationibus. Unde ait beatus Hieronymus: « Grandia jejunia expellunt fortia vitia de homine; et longe parcitas cibi et potus occidit luxuriam. » Et propterea vobis dicimus hoc, ut si non habetis adhuc illam pœnitentiam factam, quæ Deo placeat, ex vestra voluntate perficite illam: et si non potestis jejunare, vel eleemosynas facere, quæ liberent vestras animas de inferno, non debetis hoc attendere ut vos unquam non faciatis plus de pœnitentia nisi quantum vobis fuerit commendatum, sed de vestra voluntate debetis plus facere, sicut faciebant sancti, qui portabant cilicia, et abstinebant a carne et a vino, et jejunabant usque ad vesperam propter desiderium vitæ æternæ; et unquam non fuit illis sanctis de sacerdotibus talis pœnitentia commendata.

Fratres, jam modo est Adam receptus in cœlesti paradiso, propter multum laboriosam pœnitentiam meruit accipere societatem cum Dei fidelibus redemptis de sanguine Christi. Et vos, Deo gratias, hodie propter vestram pœnitentiam estis recepti in ecclesiam quasi in paradysum. Et quia vos convenistis in ista die ad recipiendam societatem sanctæ Ecclesiæ et absolutionem de vestris peccatis, et ideo venistis cum toto desiderio, quo vos possitis recipere tam magnum gaudium de Paschali solemnitate, et quo possitis communicare de corpore et sanguine Domini, propterea non debet remanere in vobis superbia, per quam cecidit Lucifer angelus de cœlesti gloria in infernum. De ipsa superbia inquit scriptum: « Deus superbis hominibus resistit, humilibus autem donat suam gratiam (Jac. iv, 6). » Si ille angelus Lucifer per superbiam perdidit æternam gloriam, nos qui homines sumus non poterimus unquam habere illam gloriam, si non per humilitatem. Debet cessare in vobis omni iracundia, de qua dicit Joannes apostolus: « Omnis qui odit fratrem suum, homicida est (I Joan. iii, 13). » Et Dominus dicit in Evangelio: « Si non dimiseritis peccata hominibus, nec Pater vester cœlestis dimittet vobis peccata vestra (Matth. vi, 14). » Debetis etiam dimittere, ut non decipiatis alios homines per vestra vitiosa mendacia, et per vestra ingeniosissima juramenta.

A Vere illos tales homines qui hoc faciunt maledicit omnis Ecclesia, orans cum Propheta: « Disperdat Dominus universa labia dolosa (Psal. xi, 4). » Et: « Quid loquuntur pacem cum proximo suo, mala autem in cordibus eorum. Da illis, Deus, secundum ipsorum opera (Psal. xxvii, 3). » De ventris ingluvie admonet vos Dominus temperare dieens: « Attendite ne graventur corda vestra in crapula et ebrietate (Luc. xxi, 34). » Crapula et ebrietas est nimium manducare et nimium bibere. Satis scitis vos quia propter ingluviem ventris cruciatur dives in inferno. Illi homines qui semper manducant et bibunt usque ad saturitatem, et usque ad ebrietatem, illi de suo ventre faciunt suum Deum. Unde ait Apostolus: B « Quorum Deus venter est, et gloria eorum in confusione (Phil. iii, 19): » hoc est in verecundia ipsorum erit qui terrena sapiunt. Et iterum dicit Apostolus: « Esca, » hoc est cibus, « ventri est Deus, et venter escis (I Cor. vi, 13), » hoc est cibus. Deus autem hunc ventrem, et hæc, id est, escas, destruet in fine mundi. Hoc etiam nos commonet ut fugiamus fetores luxuriæ, et omne genus fornicationis. Unde dicit Apostolus: « Neque fornicatores, neque adulteri regnum Dei possidebunt (I Cor. vi, 9). » Et beatus Hieronymus ait: « Qui autem luxuriatur, vivens mortuus est. » Præterea grandis bonitas est, ut dimittamus avaritiam, de qua dicit Apostolus: « Avaritia est idolorum servitus (Ephes. v, 5). » hoc est, ille homo qui avarus est, ille adorat idola, et servit diabolis. Et iterum ait Apostolus: Illi homines, « qui volunt esse divites, cadunt in tentationem et in laqueum diaboli (I Tim. vi, 9): » hoc est in catenam diaboli, et cadunt « in desideria multa et nociva, quæ mergunt homines in perditionem. (Ibid.) » Unde ait Jacobus apostolus ad ipsos divites: « Vestræ divitiæ putrefactæ sunt, vestimenta vestra tineæ comedunt: aurum et argentum vestrum æruginavit; et ærugo eorum erit vobis in testimonium; et ipsa ærugo devorabit vestras carnes sicut ignis (Jac. v, 2). » Omnis homo qui divitias habet, et vestimenta satis habet, et aurum vel argentum possidet, et videt ante se pauperes mori de fame, aut de frigore, homicida est. De discordia vero admonere vos debemus ut non sit unquam in vobis discordia, quia non est sub cœlo ulla pestilentia, quæ sic devastet regna, et civitates et villas, et ipsos homines, quomodo discordia facit, teste Salvatore in Evangelio: « Omne regnum in se ipsum divisum, id est discordans, desolabitur (Luc. xi, 17): » hoc est in desertum veniet.

De istis omnibus peccatis supradictis debetis Deum deprecari ut donet vos facere talem pœnitentiam et talem emendationem, quæ Deo placeat et vobis proficiat ad vitam æternam, ipso adjuvante qui nunc vivit et regnat in sæcula sæculorum. Amen.

SERMO III.

In porta ecclesie ad penitentes nondum adeptos reconciliationem.

Vobis quoque, fratres, quos nunc mater Ecclesia non recipit, quia non est adhuc tempus complete penitentiae vestrae: Vobis, inquam, convenit exhortatio atque consolatio, scilicet ut non contristemini de hoc, quod non modo vos recipit mater Ecclesia. Non enim audemus, nec debemus decipere animas vestras, quae nobis commissae sunt ad vitam aeternam perducere. Nullus est certe episcopus qui possit absolutionem dare, nisi post penitentiam factam et dignam satisfactionem. Ac propterea volumus vos confortari, et consolari et exhortari, ut non habeatis tristitiam, sed cum omni cura observare vestram penitentiam. Nam vestra penitentia, si bene fuerit facta, est magnum gaudium angelorum in caelo. Quia sicut ipse Salvator ait, « Gaudium est angelis Dei in caelo super uno peccatore penitentiam agente, quam super nonaginta novem justis qui non indigent penitentia (Luc. xv, 7). » Ergo cum omni humilitate et puritate cordis, sine ira et sine aliquo scandalo poenitemini, et deprecamini pium Deum ut respiciat vos, atque dignanter recipiat vestram humilitatem.

Providete etiam, ut poenitendo et jejunando non cadatis in aliquod criminale peccatum, quia ille homo, qui jejunat et peccat, similis est diabolo semper jejunanti et semper peccanti. Hoc quoque debetis observare in vestra poenitentia, ut illud faciatis jejunium, quod sit sanctificatum ex duabus causis, hoc est, de orationibus atque elemosynis. Unde commonet nos propheta: « Sanctificate jejunium (Joel. i, 14). » Concedat Omnipotens nobis et vobis hujusmodi jejunium omni tempore perficere, quod nobis aperiat paradisum. De ebrietate vero castigo vos, fratres, nostri concives ut declinetis ab ea, et non teneatis eam in usu. Quia ebrietas nullum vitium excusat, sed omnia peccata generat, et est magnum et criminale peccatum. Nam ista ebrietas, quam tenetis a mane usque ad noctem profundam, est perditio animarum vestrarum. Vere nunquam habebitis vitam aeternam, nisi per abstinentiam a crapula et ebrietate, hoc est, a nimia comestione et potatione. Vos etiam non observatis jejunium, per quod debetis vincere diabolum, sed infringitis omne jejunium, et a Deo commendatum et a nostra auctoritate jussum. Et non cogitatis quod ille homo qui infringit unum diem in Quadragesima, totam Quadragesimam infringit. Et propterea praecipunt sancti canones, ut qui infringit unum diem in Quadragesima, quadraginta dies pro uno die solvat auctori Deo suo. Propter ingluviem et gulositatem fuit ejectus Adam de paradiso. Et nos si volumus nostram recipere hereditatem, id est, paradisum, necesse est ut per aliam viam, hoc est, per jejunium et abstinentiam revertamur ad paradisum. Quod ipse praestare dignetur, qui in trinitate et unitate perfecta

A vivit et regnat Deus per omnia saecula saeculorum. Amen.

SERMO IV.

IN COENA DOMINI.

Ad penitentes reconciliatos.

Hodie, fratres, est coena Domini, in qua Dominus noster cum discipulis suis manducavit, et lavit pedes eorum, dans nobis exemplum quo similiter faciamus nos nostris famulis et pauperibus. Hodie consecratur chrisma, unde omnes fiunt christiani. In hac die poenitentes societatem Ecclesiae recipiunt, et sancti angeli gaudent de reconciliatione eorum hominum, qui veraciter poenituerunt se peccasse, et tribulationem in suis corporibus jejunando, et vigilando, et oratoria circumeundo, patienter sustinuerunt, ut Deum sibi placabilem obtinerent. Vobis itaque, fratres, quos hodie recipit sancta Ecclesia, vobis dico, convenit admonitio et exhortatio. Illa scilicet vobis convenit communitio, ut omni tempore recordemini quales eratis ante confessionem et poenitentiam, et indulgentiam, quae nunc consecuti estis, vobis Deo inspirante: ipse enim Deus dixit: « Sine me nihil potestis facere (Joan. xv, 5). »

Igitur ante confessionem et poenitentiam peccatorum vestrorum eratis filii diaboli, et servi peccati, quia « Qui facit peccatum, servus est peccati (Joan. viii, 34). » Nunc vero quia fugistis diabolum, et venistis ad pium Christum per poenitentiam, liberati estis a peccato, et servi facti estis Deo. Ergo necesse est vobis cum omni sollicitudine, et omni cura ut laboretis in omnibus operibus bonis, videlicet et non manducetis nimium, et non bibatis usque ad ebrietatem, neque ante horam, neque post horam; et studeatis vivere de vestra justitia, non de rapina, quoniam sicut ait Apostolus, « Raptores regnum Dei non possidebunt (I Cor. vi, 10). » Memores etiam esse debetis terribilis sententiae, quam dixit Apostolus: « Qui in uno offendit omnium reus est (Jac. ii, 10); » hoc est qui unum peccatum facit, offendit Deum, qui omnia peccata prohibuit nobis facere. Propterea vobis dico talia, ut, si non facitis peccata quae poenitistis, nec alia committatis. Nam nihil adjuvat poenitere, si post poenitentiam revertitur homo ad peccatum. Et ille talis homo qui hoc facit, similis est cani revertenti ad vomitum suum. Et de talibus hominibus repetentibus peccata sua quae jam fecerunt, dicit Spiritus sanctus per prophetam David, « Quia justificationes Domini non exquisierunt (Psal. cxviii, 155), » id est, non permanserunt in promissionibus suis, quas promiserunt in baptismo et in confessione iniquitatum suarum: Quam per omnia tempora vitare tribuat vobis Deus, qui vos hodie recipit in societatem plebis suae.

SERMO V.

De fundamento et incremento Christianitatis.

Pensate, fratres charissimi, et considerate toto corde vestro, et tota anima vestra, quam magnum nomen sit Christianitas, et quomodo crevit et diffusa est per omnes gentes totum habitantes mundum.

Nulla siquidem causa fuit unquam, nullum quippe regnum, nulla prorsus ædificatio urbium cum toto labore constructa, quemadmodum Christianitas, quam nostra quotidie prava destruit vita. Et quamvis crevisset Christianitas, ejusdemque sacra religio cum molestia dicta ineffabili, tamen omnem utique superstitionem et mortiferam gentilitatis idolatriam gloriose vicit, et ad pulverem usque prostravit. Suos denique observatores sancta Christianitas, quæ est civitas Dei, ad perfectionem conduxit. Nec mirum est, si res perfecta perfectos facit. Unde est ergo Christiana religio profecta? Ex fundamento videlicet immobili, omniumque firmissimo rerum fundatarum. Super hoc quidem fundamento veraci assertionem loquitur Apostolus, dicens: « Nemo potest aliud fundamentum ponere, præter id » fundamentum Christianitatis, « quod jam positum est (I Cor. iii, 11). » Ipsum etiam appellat vates David pavementum, dicens: « Adhæsit pavimento anima mea (Psal. cxviii, 25). » Hoc igitur fundamentum, sive pavementum est Jesus Christus Dominus noster, super cujus mortem fundata est Christiana religio. O quantus labor ædificandæ Christianitatis! Animadvertite vos Deicolæ, quam inenarrabili tormento mortis stabilivit noster Dominus Ecclesiam Christianitatis, quam exosi justitiam male dissipant, ac pro ea fundanda, sed et stabilienda per diversa mundi climata sustinuit Dominus Jesus Zabuli tentamenta, hominum opprobria, sputa, spineam coronam, tandem vero terribilem crucis necem, inque manibus ac pedibus clavos formidolosæ molis; simulque sanctus in sancto Christus latere ultro lanceam suscepit.

Præter id tamen sacramentum catholici cultus, omnia quæ operatio divina creavit sæcula et gubernat, sine ulla quidem molestia plene condidit et moderatur. Siquidem in ipso formationis mundi principio creavit cælum et terram, angelos, aerem, et aquam de nihilo absque ulla onerositate. In primo etiam die mundi fecit lucem de nihilo; secundo autem die statuit firmamentum in medio aquarum sine quolibet sudore; tertio edidit species maris et humi, cum surculis radicitus terræ inhaerentibus; quarto luminaria cœli de luce, quæ in primo die patuit facta omni procul gravedine; quinto creavit natatilia et volatilia de aquis ullo sine dolore; sexto quidem die plasnavit cætera animantia, hominemque partim de humo, partim ex nihilo. Et hæc omnia quidem suaviter, et sine quavis amaritudine Dominus noster patravit Jesus Christus, Dei scilicet Filius manens semper cum Patre, et Spiritu sancto personaliter Trinitas, substantialiter Unitas. Verum non sic leviter primo et novissimo collibuit Omnipotenti qui fuit mortuus, et ecce est vivens in sæcula sæculorum, habens claves mortis et Erebi; illi, inquam, non placuit tam leviter cultum orthodoxæ religionis pullulare. Quomodo igitur libuit illi? Estote, fratres, vehementer intenti, ut auditu cordis percipere queatis. Nam crucis aram subiit, ubi et seipsum jecit fundamentum Christianitatis, et suis

A sequacibus prætendit exemplum ejusdem perticiendæ religiositatis.

Hujus autem et pivimenti memor et exempli beatus inquit apostolus Petrus: « Christus, inquit, passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum, ut sequamini vestigia ejus (I Petr. ii, xxi). » Christus Dominus ideo vitam carnis amisit, quo stabili-ret Ecclesiam Christianitatis, quam judices iniquitatis cæca cupidine incessanter evertunt. Christus Deus idcirco suum corpus salutiferum sepulture tradidit, quo omnis sacrilega cupiditas in æternum sepulta jaceret, sicque muta jugiter quiesceret. Christus Deus pro eo morte carnis mortem anime occidit, quo humanæ carnis aviditas in homine simili Deo mortua semper existeret. Cæterum Omnipotens, Vita, Christus a mortuis resurrexit, apostolos firmavit, in vastum orbem contra lupos et oves destinavit. Illos quoque primos armis veræ Christianitatis vestivit, suaque prælia quo fortiter pugnarent cum benedictione præcepit.

Ita perpendite, fratres, quanto labore, quantisque tribulationibus propagaverunt apostoli, id est arbores paradisi et columnæ, Christianitatem cœli et regnum cœlorum in terris, et sedem Dei ædificaverunt invitis principibus orbis, qui appellantur lupi, et sunt titiones inferni. Igitur singuli singulas, quibus Christianitatis ovilia cuderent, elegerunt apostoli provincias, quidam vero ampliores. Andreas videlicet Christianitatem in Achaia ædificavit emptam crucis patibulo. Aegæa proconsule inferni titione facto. Thomas quoque in India ceteriore quatuor lanceis perforatus, ex totidem corporis partibus aulam Christianitatis stabilivit, rege Mesdeo resistente, et ob id in stipulam Erabi verso. Bartholomæus æque in finali India transactione capitali claustra Christicolæ fidelitatis viriliter fundavit, rege expugnabili Astyage. Matthæus etiam Christum Æthiopiæ indidit in Hyrcanum regem, martyrioque ibidem solidavit. Christianitatem Simon quoque et Judas apostoli in regno Persidis sui duntaxat fundamenti imitatores Christi, dogmata Deicolæ religionis cordibus innumeris profanorum infuderunt; ob quod itaque pretiosissimum facinus a sacerdotibus idolorum interfecti, et sibi, omnique Persidis regni Ecclesiæ obtinere polum, reductis eisdem sacerdotibus in fomitem ignis Averni. Siccine propagata est Christianitas, quæ est civitas Dei, sævis mortibus fundata propagatorum. Jacobus quoque beatissimi Joannis evangelistæ germanus, quin etiam sui homonymus Domini nostri Jesu Christi frater, ob fidem sanctam in Samaria atque Judæa stabilendam similiter occubuerunt: alter quidem gladio Herodis, alter vero lethifero ictu enjurdam fallolis lapidibusque Judæorum velociter obrutus. Joannes nihilominus suorum condiscipulorum Christo charissimus, fluentia sophiæ ab herili pectore hausta Asiæ propinavit, Christique Christianitatem sponsam ibidem honestissime constituit. Philippus sic etiam nihilominus celestem docens vitam, hoc est Christianitatem, claustra ejusdem

religionis potissimum Illicinæ fixit (540). Itaque A non voluptates carnis, nec deliciae, neque hujus sæculi divitiæ, nec honores plantaverunt Christianitatem per orbem, sed tristes mortes apostolorum eorumque doctrinis obtemperantium : primum tamen salutiferam, et Christi semper multiplicantis genimina totius sacrosanctæ religionis a suo nomine ubique regnorum sole clarius effulgentis.

Beatissimi quoque principes apostolorum, Petrus et Paulus, incipientes a Judæa Christum prædicare, Christianitatem quoque plantare cum multis tribulationibus per diversas urbes, earumque regiones, Romam tandem pervenerunt, ubi et caput orbis erat, et primates mundi manebant, ac proinde omnium conventus nationum illic confluebat. Attendite, fratres, Romam ubi consistebat Nero B imperator duntaxat subterioris mundi (alter enim est superior et sidereus), necnon et Simon Magus infinitæ peritus malitiæ : illuc convenerunt apostoli principes a Deo constituti super omnem terram, quatenus scilicet diabolo et membris ejus, Neroni et Simoni auferrent principatum mundi, ac regi superno, cui jure debetur, restituerent : quod quidem ita, gratias Deo, factum est. Siquidem tantam tamque spatiosam ibidem cælestes legati plantaverunt Christianitatem, ut eadem totum pene repleret mundum, quin etiam omne in eo collideret idolum. Hoc tamen opus divinæ religionis omni laude dignissimum pollere et crescere intuens, ac indolens hostis antiquus possessor Neronis, Magique Simonis, suasil eis qui erant titiones Erebi, C occidere legatos Christi, qui erant arbores paradisi ; pro eo quod ipsi verbis atque miraculis Christum, ejusque cultum totis viribus satagebant plantare : econtra vero Simon et Nero explantare certatim contendebant quantum valebant. Talis nimirum labor ædificandi bonum, illudque evellendi ardebat inter athletas Dei et stipulas averni. Verum ne diuturnitatem pateretur hujusmodi certamen, quatenus Nero Simonem Magum crederet esse Deum, immundis spiritibus se vehementibus cepit idem volare ; Paulus orare, Petrus Satanæ imperare, Magum volantem præcipitare ; cujus itaque perditionem ob ultionem cives Dei Nero reddidit astris, Petrum videlicet cruce, Paulum vero capitis amissione.

Sic igitur pretiosis mortibus apostolorum, sanctorumque cunctorum, præcipue martyrum diversis interitionibus plantata est Christianitas et stabilita, et fundamento ejus Christo per orbem incrementata. Beatorum quoque confessorum sanis tam exemplis, quam dogmatibus est deinceps illuminata. Deinde Christianitatis monasteria et claustra pii reges, eorumque religiosi proceres ubique fundaverunt, suisque rebus cum donis ditaverunt. Quin etiam principes, qui erant inclyti urbium possessores, dimiserunt eas, Christique aulas in eisdem urbibus condiderunt, statuentes ibidem

(540) *Illicinæ fixit*. Num aliqua sit hujus nominis urbs aut regio alii viderint, æquidem nullam novi,

episcoporum cathedras, quibus corda et animæ fidelium credentium indesinenter in Deo firmarentur. Se quoque, suaque omnia, villas scilicet et fiscos tam his sedibus, quam monasteriis tradiderunt, satisque adjecerunt ibidem die ac nocte Christo servientibus tam canonicis quam monachis. Siquidem pro certo sciebant ipsi primates nullo melius alio modo dies constare, ac sine tenus mundi perseverare stabilitam cœlitus Christianitatem.

Ergo hanc religionem tam Deo charam, tamque humanis animabus salubrem, proh dolor ! quotidie dissipant illi qui nunc sunt principes mundi ; reges videlicet, comites, vicecomites, consules, proconsules, eorumque vicarii, vassi domici, horum satellites, omnesque mali judices. Auferunt namque perversa calliditate urbanibus ecclesiis, necnon monasticis, res, et villas, quibus debent episcopi, monachi et canonici vivere. Diversis plane dolis et fraudibus prædicti invasores ecclesiæ destruunt præsidia Christianitatis, hoc est, sedes episcopales et monasteria, prædis scilicet, rapinis, precariis falsidicis, manufirmitatibus iniquis. Habentes enim eas, inscriptum contemnunt reddere censum. Sic autem res Christi transferunt sibi in prædium et allodium possessores sacrilegi : interdum vero violenter easdem res ecclesiæ diripiunt, sibi que illicitè possident. Quamobrem multa jam scimus et videmus monasteria a clericis derelicta propter res quippe unde vivere deberent illis ablatas. Ergo quidnam sunt aliud tales sacrilegi, prædones, violenti raptores, nisi titiones inferni, et escæ diaboli et explantatores paradisi, qui est Ecclesia Christi ? Prorsus nullum alium comedunt cibum diaboli in inferno, nisi animas eorum, qui res ecclesiarum Dei devorant, depopulantes, vel injuste possidentes. Certe animas eorum omnibus horis post terminum præsentis vitæ devorant dæmones, et devorabunt in æternum. Væ vobis, prædones, raptores ecclesiarum et pauperum earum ! Revera quotidie veniunt illi pauperes ad tumulos sanctorum, clamantes se occidi a prædonibus fame et nuditate. Sed quid erit illis talia facientibus mala ecclesiis, earumque ministris Dei, atque vernaculis ? Vera et perpetua pœna. Deinde quidnam proveniet ministris Dei, eorumque pauperibus famulis hujusmodi mala innumera patientibus ? Vere æterna gloria si tamen patienter tolerant adversa.

Ergo, fratres, qui veri estis Christiani, nolite pseudochristianos timere graviter vos quotidie opprimentes. Nempe si illi vos devastant, Deus et Dominus noster Jesus Christus, cujus nomen habetis, ipse vos honorat, suisque facultatibus quotidie ditat, ut non tam ab hostibus efficiamini pauperes, quam ab ipso Deo divites. Sic nempe nos hortatur Scriptura : « Timentibus Deum nunquam deficient bona (*Psalm. xxxiii, 41*). » Et rursus inquit Propheta : « Nunquam vidi justum derelictum

et suspicor non emendatiorem hic esse quam in iis quæ sequuntur, codicem quo Acherius usus est.

nec semen ejus quærens panem (*Psalm. xxxvi, 25*). » Et : « Spera in Domino, et fac bonitatem, et pascaris in divitiis ejus (*Psal. xxxvi, 3*). Scitote igitur, fratres, quia nullam rem ita se nunquam diligere Deus ostendit, quomodo Christianitatem. Etenim ipsam appellat in Scripturis suam civitatem, in qua sibi complacet continuo habitare. De qua civitate sic ait Propheta : « Gloriosa dicta sunt de te, civitas Dei (*Psalm. lxxxvi, 3*). » Plane hæc eadem civitas, id est Christianitas, vocatur sponsa Agni, hoc est Filii Dei. Unde profecto testimonium perhibet beatus Joannes in Apocalypsi, dicens : « Locutus est ad me unus ex septem angelis dicens : Veni, ostendam tibi novam nuptam sponsam Agni (*Apoc. xxi, 9*). Gaudeat ergo omnis plebs Christiana, quia vocata est et facta est sponsa Agni, hoc est Fili Dei. Cælestis nihilominus Jerusalem nuncupatur Christianitas, probante eodem Joanne in eadem Apocalypsi : « Vidi, inquit, Jerusalem descendentem de cælo, ornatam auro mundo, et lapidibus pretiosis intextam (*Ibid. 10*). »

Lætetur itaque omnis Christianitas per universum orbem dilatata, pro eo quod meruit vocari sponsa Christi et civitas Dei, quam de cælo descendentem asserit Apocalypsis evangelistæ. Revera quidquid de terra cœpit, terrenum est ; omne autem terrenum transitorium est, id vero quod transitorium est vile est. Igitur Christianitas quæ est Dei civitas, quæ est sedes Dei, unde legitur, « Deus sedet super sedem sanctam suam (*Psalm. xvi, 9*), » non cœpit de terra, sed de cælo descendit in suo gloriosissimo auctore Christo : quapropter Christianum nomen non est terrenum, catholica religio non est transitoria, sed perpetua : nec vilis est, sed charissima Christo tanquam sua caro, tanquam sua anima, quam morti tradidit pro christianitate quæ est thronus ejus, ecclesia ejus templum ejus est : « Templum, inquit Apostolus, sanctum est quod estis vos (*I Cor. iii, 17*) » Christiani. Ostium autem et janua et porta hujus civitatis et templi est Christus Dominus et Deus noster. Huic etiam puto Jacob patriarcham dixisse : « Vere locus iste sanctus est, et nihil aliud est, nisi domus Dei (*Gen. xxviii, 16*), » quæ est Christianitas, et « porta cæli, » quæ est Christus. Sic ipse approbans : « Ego, inquit, sum ostium. Per me si quis introierit, salvabitur (*Joan. x, 9*). »

Ergo, fratres, certemus cunctis visibus, celsis quoque desideriis, denique orando sine intermissione, uti docemur apostolica voce quatenus immensa Dei miseratione digni mereamur fieri magis ac magis intrare per illud ostium, ac quotidie idonei cooperatores existere civitatis Christi, et crescere in ista valle lacrymarum de virtute in virtutem, donec videamus Deum deorum in cælesti Sion. Jam siquidem in illa congratulatur suo auctori Christo, suoque congauget fundamento maxima pars Christianitatis, summi scilicet apostoli, sanctique martyres, venerandi confessores, sacratæ virgines ; semper orantes, qui sumus ejusdem religionis reliqua species, et adhuc terreni mole

A corporis vexamur et gravamur, illis sociemur charitate indesinenti, contemplatione perenni, lætitia inenarrabili.

Qua de re, fratres, sicut portamus nomen Christi, nomenque civium jam cælestium, ita oremus, ut sectemur et imitemur sacra eorum vestigia et exempla, quatenus et nomine et vita dignemur eorum collegio. Enimvero omnem terram in qua exivit sonus eorum ; omnes quoque partes orbis ad quas pervenerunt verba eorum (*Psalm. xviii*), comprehendit et complectitur nostra fraternitas, quæ est Dei civitas et Christianitas Christum habens fundamentum. Tali quippe modo existimus omnes Christiani fratres ; ubique regnorum degentes, cælestis quoque Jerusalem sumus concives ; e quibus nimirum jam plurimi spiritualiter ultra sidera possident aulas diverso meritum nitore coruscas, reliqui vero adhuc lutea in carne manentes, terrea quoque inhabitant cœnobia. Omnia autem hæc : agmina tam in superis exultantia, quam in imis peregrinantia, sunt civitas Dei, quam Johannes vidit evangelista descendentem de cælo orbatam et omni decore compositam. Pro hujusmodi omnino civitatis prosperitate oramus quotidie psallentes : « Salvum fac populum tuum, Domine, » id est, universam Christianitatem, « et benedic hæreditati tuæ ; » scilicet eidem Christianitati, « et rege eos, » Christianos, « et exalta eos in æternum (*Psalm. xxvii, 9*). » Hæc procul dubio Christianitas est, Ecclesia Dei sancta Catholica, id est universalis et recta, in toto orbe terrarum diffusa. Hæc est domus Dei, et templum Domini, et sacrarium Spiritus sancti.

Porro hæc est illa vinea, in quam introduxit nos Dominus suam operari voluntatem. Operariis autem unum promisit denarium, utpote unam vitam æternam. Ista quippe est illa domus, et civitas Dei, de qua per Prophetam enituerunt Spiritus sancti hæccine verba : « Nisi Dominus ædificaverit domum, et custodierit civitatem, id est Christianitatem, » in vanum laborant et vigilant (*Psalm. cxxvi, 1*), » qui volunt ædificare et custodire illam. De qua prorsus civitate, hoc est de Christianitate, prælibatus testatur Evangelista : « Vidi civitatem sanctam Jerusalem novam a Deo paratam. Et audivi vocem de throno dicentem : Ecce tabernaculum Dei cum hominibus, et habitabit cum eis (*Apoc. xxi, 2*). »

Istam profecto civitatem Dei quotidie certant penitus destruere hujus sæculi amatores injusti et sacrilegi, prædando, omnibusque flagellis affligendo. Quidam sunt isti rapaces lupi, qui sine cessatione persequentes devorant et depannant Christianitatem ? In orientis mundi partibus, et australibus Idumæi et Ismaelitæ, Moabitæ, et Agareni, Ammonitæ, et Amaleciti, simulque illis pejores pseudochristiani. In climate vero septentrionali et occidentali gens Normannica, pariterque Danica, sed et impiissima Tungrorum natio ; necnon crudeliores his omnibus gentibus nostri qui sunt falso nomine Christiani, non cessant omnibus horis plebem Christi

occidere fame et frigore, scilicet manducando escas, et bibendo vestes pauperum. Curnam id agunt? Quoniam amplius sunt mundi amici quam Dei, magis amant arva quam sidera, potius diligunt equos canesque suos, quam sanguine Christi pauperes emptos.

Hujusmodi plane prædones et rapaces propria sponte destruunt Christianitatem et deserunt, contemnentes habitare divini imperatoris civitatem, et propterea minus fiunt cives et domestici Dei, sed diaboli et titiones inferni. Itaque, o Ecclesia Dei! o civitas Dei, patienter hos fer lupos, devorantes vos Christi agnos. Siquidem hoc malum quod vobis æstimant nostri facere adversarii, multo magis sibi illud ingerunt. Nemo enim alteri prius quam sibi nocere potest. De quibus lupis compatiens vobis, sic inquit Dominus per Prophetam: « Omnes qui operantur

A iniquitatem, sic devorant plebem, ut cibum panis (Psal. LI, 5). » Unde et pius idem pastor noster Christus Dominus benigna consolatione nos confortat dicens: « Noli metuere, pusillus grex, quia complacuit Patri nostro dare vobis regnum (Luc. XII, 32). » Ergo, fratres, unanimiter simus patientes ad omnes tam hospites quam hostes. Nam vir habens patientiam omnia superare vitia potest facile, agia teste Scriptura. Sic revera civitatem Dei quæ est in nobis, hoc est Christianitatem cruore nostri Redemptoris fundatam valebimus omni tempore excolere, sacrisque excubiis custodire, piisque moribus ornare, auxiliante nobis eodem Domino nostro Jesu Christo, qui est principium et finis omnium, cum Patre et Spiritu sancto regnans per omnia sæcula sæculorum. Amen.

ANNO DOMINI DCCCCXXIII

DADO EPISCOPUS VIRDUNENSIS

NOTITIA HISTORICA.

(Ex Gallia Christiana, tom XIV vet. edit.)

Nepos discipulusque Berhardi Dado, dictus in vita Joannis Gorziæ abbatis, cui fuit familiaris, vir summi ingenii et famosissimæ sanctitatis, abbas et ipse sancti Vitoni, episcopali dignitate insignitus est Ludovici Germaniæ regis favore anno 881. Cujus electionem Bertolfus Trevirensis archipræsul, etsi litteris Joannis papæ VIII rogatus, ut probaret non potuit adduci. Verumtamen Dado absque ejus consensu ordinatus fuit, summaque prudentia diu administravit tum abbatiam sancti Vitoni, quam retinuerat, tum Virdunensem ecclesiam, cui amplissimas comparavit possessiones. Cum Ratbodo archiepiscopo Trevirensi et aliis episcopis provincialibus astitit conciliis Moguntino et Metensi anno 888. Tradit Wasburgius ab ipso conditum fuisse poema elegiacis versibus, lapsus temporis deletum, suo atque decessorum suorum tempore de illatis Virdunensi ecclesiæ calamitatibus, et præsertim in irruptione a Nortmannis in Lotharingiam facta anno 889, qua crematæ sunt civitates Tullensis et Virdunensis; plurimi etiam presbyteri ac clerici tam majoris ædis quam sancti Vitoni trucidati. Idem esse videtur cum Dadone Virdunensi episcopo, cui Remigius monachus Antissiodorensis epistolam scripsit circa annum 890. Alia quidem est ad eum epistola Salomonis episcopi Constantiensis. Attonis et Berhardi antecessorum epitomen Vitæ composuit anno 893, in qua collata ab illis ecclesiæ bona, et abbatiam Montis Falconis, ex dono Harnulphi reus perpetuo habendam recenset. Partitionem bonorum Virdunensis ecclesiæ inter se et capitulum fe-

A citparendi gratia canoni decimo tertio concilii Triburensis cui adfuerat anno 895. Rasbodo Trevirensi direxit epistolam postulans ut Arduinum presbyterum ecclesiæ Virdunensis in parochiam seu diocesim Trevirensismitteret, anno 906. Diplomati Caroli Simplicis abbatiam Suestrensem Prumiensi monasterio adjudicantis subscripsit anno 916, 19 Januarii. Ob studium in Germaniæ reges fuit exosus eidem regi Carolo atque Bosoni Guntranno, qui Zuenteboldi regis cædem ei imputabat. Nec multo post idem Boso, contractis copiis, terras episcopatus vastare cœpit, stragem ubique deferens. Tantum ab hostibus Dado ut se præstaret, milites Virdunum accivit: sed obstare nequivit quominus cathedralis maximeque pars oppidi insidiosè exuretur ad annum 917. Quo incendio absumpta fuere Virdunensis ecclesiæ monumenta, libri et memoriæ episcoporum. Ne autem hæc penitus oblivioni traderentur, brevem historiam episcoporum contexit Bertarius presbyter Virdunensis, quam Dadoni nuncupavit an. 36 episcopatus. Cum Uerimno monacho S. Michaelis ad Mosam, quamdam permutacionem de duobus pratis in Rosiedicurve sitis iniit ad castellum sub die viii Kal. Decembris, anno 8, regnante Carolo rege in regno Lotharii, id est anno 919. Gauzelini Tullensis episcopi consecrationi astitisse dicitur anno 922: præsens quoque fuit circa idem tempus electioni Libonis episcopi Lausanensis, ex charta ubi vocatur Tato. Vivere desiit an. 923 ex Hugone Flaviniacensi et Flodoardo, humatusque est in basilica Sancti Vitoni.